

Bayer Zsolt: Ius Pozitivum

2012 szeptember 13. Flag

Szöveg méret

90
Mentés

- 0

Értékelés kiválasztása

Még nincs értékelve

Mérték

Immáron joger?s az ítélet, amely szerint Joav Blum izraeli üzletember ártatlan. Nem követett el közokirat-hamisítást. Illetve a b?ncselekményt elkövette – a hivatalos megfogalmazás szerint „a b?ncselekmény megvalósult ugyan” –, de Joav Blum ennek ellenére nem b?nös,{...}

{...} ugyanis „abban a téves feltevésben volt, hogy akkor is bejelentkezhet állandó lakosként az adott lakcímre, ha életvitelszer?en nem tartózkodik ott”.

Mindenképpen érdekes történet ez így. Ami legel?ször eszébe ötlik a jogban járatlan laikusnak, az a következ? tétel: a jog nem ismerete nem mentesít a büntetés alól. Ám érzi a laikus, hogy ez így sántít kicsit, hát utánanéz a dolognak. A katolikus lexikonban ez áll:

„A róm. jogból származó ?si kánonjogi elv szerint általában a tény nem tudása mentesít, a jog nem tudása nem mentesít a kötelezettség alól.”

Ez így rendben is van már. Kicsit tovább kutakodva rábukkan a laikus a Leszkoven ügyvédi iroda honlapjára, amelyen a következ?ket olvashatja: „A törvény nem tudása nem mentesít a kötelezettségek alól – szoktuk a laikusoknak mondani. Miért van akkor, hogy a rossz szokás (gyakorlat) mégis – már-már úgy t?nik – mentesít, még akkor is, ha a kialakult gyakorlat egyértelm?en törvénytelen? Olyan, mintha egy régi bírósági párbeszéd köszönne vissza:

– Tehát beismeri, hogy a panaszost a földhöz vágta, ütötte, rugdalta? - kérdezi a bíró a vádlottól.

– Igen -feleli a vádlott. - De kérem kegyes figyelembe venni a büntetés kiszabásánál, hogy nekem ez megrögzött szokásom, ha valaki megharagít.”

És ez is rendben van. A laikus úgy érzi, fel van immár vértezve annyi tudással, hogy állást foglaljon az ügyben. Vagyis hogy Joav Blumnak megrögzött szokása bejelentkezni különböz? ingatlanokba, ha ezen bejelentkezéssel anyagi haszonra tehet szert. S bár ezzel ténylegesen megvalósít bizonyos b?ncselekményt, ám a bírósági gyakorlat ezt figyelmen kívül hagyja – s ezzel egyszersmind figyelmen kívül hagy a bíróság egy ?si római jogelvet. Ugye, els? látásra ennyi a történet lényege, s mindez nem is t?nik túl bonyolultnak. Ugyanakkor mégiscsak felvet?dik néhány kérdés, mindenekel?tt magával a b?nnel kapcsolatban. Nevezetesen: valóban b?ncselekmény bejelentkezni valahová, ahol az ember nem lakik életvitelszer?en? Rendben van. De mi van akkor, ha mondjuk az ember még kiskorú gyermeke kimegy külföldre tanulni? Akkor ki kell jelenteni az ember kiskorú gyermekét a szül?i házból, máskülönben fennforog a b?ncselekmény? Nem valami hihetetlen nagy marhaság ez így?

De. Ez így hihetetlen nagy marhaság. Életszer?tlen, nyakatekert ostobaság. Vagy másképpen szólva: t?r?lmetszett jogászkodás. S akkor máris itt a lényeg - kis utánajárással bárki megtalálja:

„Ius Naturale: Természetjog. Azért természetjog, mert az ember természetébe van írva. Mindenütt érvényes, változtathatatlan erkölcsi alapelveket tartalmaz. A Tízparancsolat lényegében ezeket rögzíti (…). A tételes jog ezekkel nem kerülhet szembe, különben igazságtalan lesz.”

„Ius pozitivum: Tételes jog. Amit a törvényhozó vagy annak szerve alkot. A jogpozitivizmus (szubjektivizmus, Hegel, Hobbes) teljesen emberközpontú. Természetjogot nem fogad el. Minden jog normája maga az ember, aki minden korlát lebontására törekszik. Ez a jogelmélet vezetett a politikában a liberalizmushoz, a gazdaságban a féktelen kapitalizmushoz, nemzetközi szinten pedig az imperializmushoz.”

Nos hát, itt vagyon leírva, itt vagyon felróva Joav Blum izraeli üzletember b?nössége és ártatlansága egyszerre. Joav Blum izraeli üzletember nem bejelentkezni szeret megrögzötten általa nem lakott ingatlanokba. Joav Blum izraeli üzletember értéktelen ingatlanokat szeret értékesekre cserélni, hogy aztán állami segédlettel és állami pénzb?l ez utóbbi, értékes ingatlanokon úgynevezett befektetéseket eszközöljön. S mindezért a pozitivista jogfelfogás alapján soha nem lesz elítélve, s?t! Korunk mindenütt jelen lév?, állandó története ez. Jared Diamond így írja le a lényeget az Összeomlás cím?, nagyszer? m?vében:

„Az amerikai vállalatok azért vannak, hogy tulajdonosaiknak pénzt termeljenek: ez hozzátartozik a kapitalizmus m?ködési módjához. Következésképp a vállalatok vezet?inek minden olyan költséget kerülniük kell, ami nem a profitot szolgálja. Az ilyen értelemben vett takarékosság nem csak a bányaiparban kötelez?. A sikeres cégeknél különbséget tesznek a fennmaradáshoz szükséges költségek és az erkölcsi kötelességb?l vállalt költségek között. A környezetvéd?k és az üzleti szektor közti feszültség nagy része abból fakad, hogy ezt a különbségtételt az el?bbiek nem vagy csak húzódozva fogadják el. Pedig vállalatvezet?kt?l sokkal reálisabb azt várni, hogy könyvel?khöz vagy ügyvédekhez, mintsem hogy egyházi személyekhez hasonlóan viselkedjenek.”

Íme, a végs? igazság. S bár Diamond itt kifejezetten a környezetvédelem aspektusából elemzi a helyzetet, Joav Blum és a velencei kaszinóváros esetében az az aspektus is fontos, és nem hagyható figyelmen kívül. Joav Blum a Ius Naturale szerint b?nös. A Ius Pozitivum szerint valószín?leg nem. Ez pedig úgyis majdnem mindegy. A végén úgyis mindnyájan beledöglünk ebbe a nagy-nagy szabadságba.
Bayer Zsolt - magyarhirlap.hu

Ajánló